

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 2233

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars III. Wien 1795.

2531

C O D I C E S

2532

DCLXVI.

440 Codex chartaceus germ. Sec. ut videtur, XVI. Folior 51. 4. titulo *Speculi Conscientiae* comple-
titur Expositionem Decalogi, O-
rationis Dom. VII. Peccatorum
Capitalium, VII. Sacramentorum,
Cultus dierum festorum &c. et de-
finit in pias Precationes maxime
in susceptione Eucharistiae dicen-
das, hoc rubro: *Hie hebt an ein
puechlin Der gewissen Spiegel ge-
nant &c.* — *Das puchlin bat ge-
tutscht ber mertin prediger von am-
berg durch großer pegir ber han-
sen von scharpfen Ekk vnd dess
künig von Vngern bochster Rat.
Von der vor red leret Martinus
vnd sprichtt. De hoc Martino Ec-
clesiaste Ambergensi Libelli inter-
prete nihil Bibliographi, neque de
ipso Libello quidquam invenio,
nisi, quod Maitairius memorat
editum dialecto Germaniae infer.
*Lubecae a. 1487. Spegel der Con-
scientien.* Prologus incipit: *Das
wais man wol das ain ygglicher or-
den gutt ist. Aber der orden cbri-
stenlichs glauben ist aller peß &c.*
Ad calcem iterum minio adjectum:
*Ditz püchlein des ber mertens Das
der gewissen Spiegel genant ist bat
ein end das geschrieben ist worden
Anno Domini Millesimo Trecen-
tesimo nonagesimo.* Annum hunc
non posse intelligi de praesentis
Exempli Scriptione character e-
vincit, qui manifeste ad initium
Sec. XVI. pertinet; intelligendus
igitur annus, quo *Martinus* ille
versionem suscepit, quoque *Jo-
hannes Scharfeneckius* egyptiawirtus*

*Sigismundo Mariae Hung. Spon-
so a confiliis fuit. Precationes ad-
junctae Petro Damiani, Augustino,
Bernardo, Ambroſio, Hieronymo,
Anſelmo tribuuntur, cuius Inter-
roganda in *Hora Mortis*, edit. Pa-
ris. 1721. p. 194. f. hic germani-
cine prostant. Orationem ad *S.*
Spiritum vertisse dicitur *der erber
priester Her milicius*, quem non
alium puto a Job. Militio celebri
Ecclesiaste Pragensi a. 1374. de-
functo, de quo Balbini Bob. docta
edit. *Ungar.* P. II. p. 181. Alia-
rum duarum ad *Angelum* tutelarem
et *Apostolum* Autor inscribitur *der
erber pischoff Johannes von Olo-
muncz.* Atque hic inter plures
Oμωνυμούς aegre decidas. Illud
addo: *Speculum Conscientiae* Job.
Lampsbemii seu *Lansbemii* non E-
remitae sed Canonici Augustiniani
in *Kirsgarten* per Conrad. *Hist
Spirae* MCCCCXLVI. (lege C.
pro L.) 4. impressum non posse
esse *Speculi* nostri *Martiniani* πεπ-
τωτοποιον, cum *Lansbemius* ille non
nisi Sec. XV. exeunte vixerit; be-
ne vero Libellum inscriptum *Gno-
tosolitos Arnoldi de Rotterdam* seu
de *Geilhoven*, ut conferenti Codic-
em DLXXXIX. patebit.*

DCLXVII.

Codex membraneus lat. Sec. 725
IX. Foliorum nunc 93. 4. initio
et fine mutilus, luculente scriptus
et rubricis distinctus *Poenitentiale*
exhibit, quod literis perquam
evanidis incipit: — — *est remis-
sio peccatorum qua baptizamur in
aqua secundum illud. nisi quis ren-
atus*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 2233

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars III. Wien 1795.

2533

C A S U I S T I C I .

2534

*tus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest uidere regnum dei. Secunda caritatis effodus ut est illud remittentur ei peccata multa quia dlexit multum. Tertia elymosinorum fructus &c. Ex quo patet, contineri hic Prologum illum de XII. Remissionibus Peccatorum, quo Poenitentiale Cod. DCLXIX. indicatum interpolari diximus, quamquam phrasis passim variet, et post verba: *Uetus namque proverbum est. contraria contrariis sanantur*; utrinque in diversum abeat. Codicis enim praesentis haefunt Rubricae: *De uitiis gule et ebrietate uel uomitu. De discretione Ciborum Mundis et Inmundis. De fornicatione et Reliqua in Ingenia (sic) Luxoriandi uel Inmundum pollutiones. De Sodomitis. De diuerso Lapsu Seruorum dei. De Babitzatis bis qualiter peniteant. De opere die dominico et qui die domini ieunant. De communione eucharistie uel Sacrificio. De questionibus Sacrificii uel Neglegentiis. Item de diuersis Neglegentiis de sacrificiis. uel missis Seu diuersis Malis de Reconciliatione. Nunc de priorum statuta nostrorum patrum proponamus. De avaritia. De iracundia et diuersis uitiis. De cogitationibus. Ad calcem hujus Rubricae legitur: Finit deo Gratias. Sequitur vero Peroratio in hunc modum: Haec amantissimi fratres secundum sententiam scripturarum uel opinionem quorundam doctissimum pauca de penitentiae remediis uestro amore conpulsus supra possibilitatem meam potestatemque temptauit scribere &c. Et tandem: fi-**

nit istud opusculum quod coaptavit vinniaus suis uisceralibus filiis dilectionis gratia. uel religionis obtentu de scripturarum uenis redundans ut ab omnibus omnia deleantur hominibus facinora. Quis sit Vinniaus Poenitentialis istius Compilator, nondum deprehendi, modone Librarius nomen istud, ut alia, depravaverit. In Gallia eum egisse ex eo verisimile fit, quod inter dies, qui non computantur in penitentia, diem sancti martini censcat. Sequuntur porro in Codice a fol. 40. ut ejusmodi Collectionum fortuna fuit, eadem manu adjecti hi Tituli: Inquisitio Sancti hieronimi de penitentia. De Missa defunctorum. De ecclesiae ministerio uel Reedificatione eius. De adulterio et Rapto &c. De incestis coniunctionibus. De bis qui sicut muta uixerunt animalia. De furto et incendio et sepulchrorum uiolatores et qui patrem expulit et de preda hostium et captiuitate et fortia uel pecunia ecclesiastica furata siue rapta. De periurio et falso testimonio et mendacio. De homicidio et Sanguine effusione sine morte et parvulos (sic) obpressus. bis qui sine baptismo moriuntur et abortus et qui membra sua abscidunt (et qui praebent) ducatum barbaris. De maleficis ueneficis sacrilegis ariolos sortil. diuin. et uota reddentes nisi ad ecclesiam et quod in kl. Ianuam (Januarii) Ceruulus et uecula (uetula) dicunt et matimaticos. et emissores tempestatum. De usura et cupiditate avaritia et qui hospites non recipit et qui Mandata euangelica non implet. De ira tristitia odio

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 2233

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars III. Wien 1795.

2535

C O D I C E S

2536

odio maledicto detractione et iniuria. De acidia Somnolentia et Instabilitate. De superbia Blaspemia iactantia uana gloria heresim contentione Inobedientia excusatione delaturas et correptione et malas cogitationes. Diaeta Saneti bieroni mi (spuria). De penitentia Nubentium specialiter. De uexatis a dialculo. De questionibus Conjugiorum. De seruis et ancillis. De diuersis questionibus. Quaedam demum ex Interrogationibus Augustini Angl. Ep. et Responsonibus Gregorii M. quae abrumpuntur in his Resp. X. verbis: *quod enim eis concedit sancta predicatione et tamen*. — Plurima ex adlatis in Poenitentiali Theodori Cant. sparsim occurunt, cuius aetate Collectio nostra forasse non multo inferior est.

DCLXVIII.

⁶⁵¹ Codex membraneus lat. Sec. X. Folior nunc 43. 4. luculente, sed mendose scriptus hanc praeferit ἐπιγραφὴν charætere quadro miniato: *Incipit Iudicium Patrum Ad Paenitentes.* Ingressus est ejusmodi: Secundum emendationem penitenti. et a malo cauendi (caventi). et ad ecclesias festinanti. Et sacras scripturas audienti. et elemosinas. et missas facienti. a sacerdote considerandum est. adbreuiandi ieunium et non de semel danda est penitentia de maximis culpis. Sed per partes. et ana (una? ante?) modice indicenda. et absoluere nullus presumat penitentem (sic) suum. dum eum in via retraire non uiderit. Tum sequuntur Canones

circiter CXCV. hoc initio: I. Si quis clericus homicidium fecerit X. annos exul peniteat. III. ex bis in pane et aqua. II. Si quis homicidium nolendo fecerit. V. annos peniteat. II. ex bis in pane et aqua. Ita nullo deinceps materialium ordine plerique a Si quis incipiunt, lectique sunt e variis antiquis Poenitentialibus, puta Halitgarii Camerac. Bedae, Theodori Cantuar. aliisque, quorum Excerpta Jac. Petitus editioni Theodori adjunxit Paris. 1679. 4. Reperiuntur item sparsim apud Reginonem et Burcardum.

II. fol. 23. Nova sequitur Collectio, inscripta: Item De Romano Penitenciale. Non Halitgariano, quod a quibusdam etiam Romanum appellatur, neque illo, quod hoc nomine edidit Ant. Augustinus inter Canones Poenitentiales, Tarragonae 1581. 4. et deinceps alibi, sed certe e vetustiore illo, quod in ipso Augustiniano citatur. Sunt numero tantum quinque Canones, quorum I. Demonium sustinens licet petras uel olera habere sine incantatione, nullibi peri. Reliqui IV. partim in Cod. antiquo Siculo, partim in primo Poenitentiali Andegavenst apud Job. Morinum de Poenitentia Append. p. 24. et 34. et 35. edit. Paris. 1651. f. extant, aguntque de Cultu Daemonum et Mulierum Superstitionibus.

III. ibid. p. 2. Item De Canones Anquiritanos Titulo XXIV. Pro Ancyranis. De Auguriis, ut T. I. Concil. edit. Venet. col. 1494. sed versio nostra non est Dionysii